Зако́н Украї́ни «Про осві́ту» — закон, що визначає правові засади організації та діяльності закладів освіти.

Прийнятий Верховною Радою 5 вересня 2017 року на заміну застарілому діючому закону про освіту.

Закон містить ряд нововведень:

-термін освіти 12 років,
-більша автономією шкіл,
-збільшення оплати вчителям,
-зміна правил атестації вчителів та правил підвищення їх кваліфікації,
-уточнення повноважень директорів шкіл та регламентація їх каденції та обрання,
-ширшим впровадженням державної мови навчання.
Новий закон замінить старий, який діяв з 1991. Міносвіти, депутати й експерти готували закон близько трьох років. Рада ухвалила документ після одного дня дискусій 255 голосами «За».

Нововведення

Мова навчання

Мову навчання регулює 7-ма стаття закону. Згідно з нею, вільний вибір мови навчання є невід'ємним правом громадян України, яке реалізується в рамках цього Закону, за умови обов'язкового вивчення державної мови в обсязі, достатньому для інтеграції в українське суспільство. Громадянам України гарантується право отримання освіти державною мовою і регіональними мовами або мовами меншин. Це право забезпечується через мережу дошкільних дитячих установ, загальних середніх, позашкільних, професійно-технічних і вищих державних і комунальних навчальних закладів з українською або іншими мовами навчання, яка створюється відповідно до потреб громадян згідно із законодавством України про освіту.

Директор школи

Директору школи надається більше повноважень у розв'язанні кадрових питань (прийняття та звільнення з роботи), більше обов'язків із організації навчального процесу, включно із розглядом навчальних планів і шкільних програм. Директор на посаду обирається за конкурсом, на період не більше двох термінів, що у сумі складає 12 років. При цьому, комісія, яка ухвалюватиме відповідне рішення, складатиметься в тому числі з вчителів цього навчального закладу. Крім них, така комісія має включати представників із засновників школи, громадського об'єднання батьків та учнів закладу, громадське об'єднання директорів шкіл цієї місцевості.

Термін освіти

Одним з основних нововведень закону є 12-річна середня освіта. Мова навчання — українська, мова навчання національних меншин реалізується через окремі групи, або викладання окремих предметів мовою національних меншин. За законом нацменшини зможуть вчитися рідною мовою до 5-го класу, після чого всі предмети (за деякими винятками) будуть викладати тільки українською мовою.

Розподіл освіти

Школа буде трирівнева: початкова — 4 роки, вводиться з 2018 року, базова середня освіта — 5 років (гімназії), вводиться з 2022 року, профільна середня освіта — 3 роки (ліцеї та заклади професійної середньої освіти), вводиться з 2027 року.

Прийом учнів до першого класу

З 2018 року дітей мають брати до школи винятково за місцем проживання, а не за результатами співбесіди і тестування, як це було раніше. Згідно з новим законом кожна школа матиме закріплену за собою територію і по досягеннню дитиною шестирічного віку, вона гарантовано отримає місце в цьому навчальному закладі. Спеціалізація закладу врахуватись не буде.

Варіативна складова

Управління освіти також не братимуть участі в розробці та реалізації *варіативної складової* навчальної програми, не контролюватимуть додержання законів та обов'язкове виконання Держстандарту та не втручатимуться у формування педагогічного навантаження вчителя, подібні речі контролюватимуться на рівні школи.

Атестація шкіл та вчителів

Атестацію шкіл та інспекції районних управлінь освіти новий закон повністю ліквідовує, натомість вводиться процедура ІНСТИТУЦІЙНОГО АУДИТУ Державною службою якості освіти (ЗНО для школи)

Щодо атестації педагогів - вводиться (поки що-паралельно з атестацією) добровільна сертифікація для педпрацівників як стимул для підвищення своєї кваліфікаційної категорії раніше терміну. Спочатку, допоки така перевірка не буде відпрацьована, вона буде добровільною.

Змінено систему підвищення кваліфікації: вчителі самі аналізують, де вони хочуть підвищити кваліфікацію, будують індивідуальну траєкторію професійного розвитку. Закон дозволяє фізичним та юридичним особам організовувати підвищення кваліфікації для вчителів.

Докладно про підвищення кваліфікації - у ПОРЯДКУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ (Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, затвердженими Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133)

Педрада

Закон передбачає, що всі вчителі повинні брати участь у засіданнях педагогічних рад. Таким чином усі вчителі будуть залучені до прийняття управлінських рішень своєї школи. Педрада планує роботу закладу, схвалює освітні програми, обговорює питання підвищення кваліфікації вчителів, має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу та обговорює механізми забезпечення академічної доброчесності у своїй школі. Уся інформація про ресурси школи (фінансові, матеріальні та кадрові) має бути опублікована онлайн.

Оплата праці

Новий закон передбачає мінімальну зарплату вчителя в розмірі не менше 3 мінімальних зарплат, що складає 9600 грн станом на вересень 2017 року. Поправками також передбачався варіант у 4 прожиткових мінімуми, що складало 6736 грн станом на вересень 2017 року

Різне

Щорічні виділення коштів з державного бюджету на освіту складають не менше 7 % ВВП. Також вводіться посада омбудсмена для забезпечення належних умов реалізації права на освіту.[9]

Набрання чинності

5 вересня 2017 року Верховна Рада ухвалила закон. 19 вересня його підписав голова Верховної Ради А. В. Парубій. 25 вересня новий закон підписав президент України Петро Порошенко.

Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім абзаців першого і третього частини другої статті 61 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2018 року та реалізуються відповідно до підпункту 1 пункту 6 цього розділу; абзацу другого підпункту 6 пункту 4 цього розділу, який набирає чинності з 1 січня 2030 року.